

www.openaccess.gr

Ο ελληνικός δικτυακός τόπος για την Ανοικτή Πρόσβαση

ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ
ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ

NATIONAL
DOCUMENTATION
CENTRE

Ανοικτή Πρόσβαση

γνώση για όλους

Ηλεκτρονικά Αποθετήρια
& Επιστημονικά Περιοδικά

Υποδομές Ανοικτής Πρόσβασης στην Επιστημονική Γνώση

Ανοικτή Πρόσβαση

Η Ανοικτή Πρόσβαση αποτελεί μια πρωτοβουλία της ακαδημαϊκής και ερευνητικής κοινότητας για την ελεύθερη, άμεση και διαρκή διαδικτυακή πρόσβαση σε ψηφιακό επιστημονικό περιεχόμενο, με στόχο τη διευκόλυνση της ανταλλαγής επιστημονικών πληροφοριών, την ενίσχυση της έρευνας και την αξιοποίηση των ερευνητικών αποτελεσμάτων.

Υποδομές Ανοικτής Πρόσβασης

Ηλεκτρονικά Αποθετήρια

Τα Ηλεκτρονικά Αποθετήρια είναι υποδομές οργανωμένου ψηφιακού περιεχομένου που παρέχουν ελεύθερη και χωρίς περιορισμό πρόσβαση σε επιστημονικό και ερευνητικό υλικό (άρθρα, βιβλία, μονογραφίες, διδακτορικές διατριβές, συνέδρια, εκπαιδευτικό υλικό, αρχεία ήχου και εικόνες κ.ά.). Στα Ιδρυματικά Αποθετήρια συγκεντρώνεται υλικό που αφορά έναν ακαδημαϊκό ή ερευνητικό οργανισμό, ενώ στα Θεματικά Αποθετήρια το υλικό που συγκεντρώνεται αφορά κάποιον επιστημονικό κλάδο.

Ηλεκτρονικά Επιστημονικά Περιοδικά

Πρόκειται για επιστημονικά περιοδικά, ελεύθερα προσβάσιμα στο Διαδίκτυο, που δημοσιεύουν άρθρα, ακολουθώντας διαδικασίες αξιολόγησης από κριτές, με τους συγγραφείς να διατηρούν τα πνευματικά δικαιώματά τους. Τα περιοδικά αυτά εκδίδονται είτε από τους παραδοσιακούς εκδοτικούς οργανισμούς, είτε από τους αποκλειστικούς εκδότες Ανοικτής Πρόσβασης, είτε από νέες μορφές εκδοτικών σχημάτων.

Καθοριστικό ρόλο στην ανάπτυξη των υποδομών ανοικτής πρόσβασης έχει η ακαδημαϊκή και ερευνητική κοινότητα η οποία έχει τη δυνατότητα να εμπλουτίζει το περιεχόμενο των αποθετηρίων, με τη διαδικασία της **αυτό-αρχαιοθέτησης**, καθώς και να υποβάλει άρθρα στα περιοδικά ανοικτής πρόσβασης.

Οφέλη Υποδομών Ανοικτής Πρόσβασης

- Άμεση και ελεύθερη πρόσβαση στο παραγόμενο επιστημονικό υλικό
- Διάθεση και αξιοποίηση των ερευνητικών αποτελεσμάτων που αποτελούν δημόσιο αγαθό
- Ενίσχυση της επικοινωνίας της επιστημονικής κοινότητας
- Αύξηση της αναγνωσιμότητας και της απήχησης του επιστημονικού έργου σε εθνικό και διεθνές επίπεδο
- Διαχρονική παρουσίαση και προβολή του έργου των φορέων (στα αποθετήρια)
- Μακροχρόνια διατήρηση του ψηφιακού περιεχομένου
- Ενίσχυση της καινοτομίας και της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας.

Το Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης

ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ
ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ
NATIONAL
DOCUMENTATION
CENTRE

Το Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης (www.ekt.gr) αναπτύσσει εθνικές υποδομές ανοικτής πρόσβασης για την οργάνωση και διάθεση της επιστημονικής γνώσης, στο πλαίσιο της Γ' Φάσης του έργου "Εθνικό Πληροφοριακό Σύστημα Έρευνας και Τεχνολογίας (ΕΠΣ E+T)" (Επιχειρησιακό Πρόγραμμα "Κοινωνία της Πληροφορίας", Γ' ΚΠΣ).

Οι εθνικές υποδομές ανοικτής πρόσβασης που αναπτύσσει το ΕΚΤ είναι οι ακόλουθες:

- Ήλιος - Αποθετήριο Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών
- Θεματικά Αποθετήρια στις Ανθρωπιστικές Επιστήμες και τις Επιστήμες Υγείας
- Αποθετήριο του Εθνικού Αρχείου Διδακτορικών Διατριβών
- Επιστημονικά Περιοδικά Ανοικτής Πρόσβασης

Οι υποδομές λειτουργούν ως διαδραστικοί ψηφιακοί χώροι διάδοσης της γνώσης, χωρίς γεωγραφικούς ή τεχνικούς περιορισμούς. Αναπτύσσονται με χρήση ανοικτού λογισμικού σε συνεργασία με ερευνητικούς και επιστημονικούς φορείς. Απευθύνονται σε πανεπιστήμια, ερευνητικά κέντρα, βιβλιοθήκες, επιχειρήσεις, ερευνητές και το ευρύ κοινό.

Παράλληλα, υλοποιούνται δράσεις ευαισθητοποίησης για την ανοικτή πρόσβαση και ανοίγεται διάλογος με την ελληνική ακαδημαϊκή και ερευνητική κοινότητα σχετικά με τα οφέλη της ανοικτής πρόσβασης.

www.openaccess.gr

Ο ελληνικός δικτυακός τόπος
για την Ανοικτή Πρόσβαση

Νέα - Εκδηλώσεις - Πολιτικές - Σύνδεσμοι -
eGallery - Forum

Τεχνολογικές Υποδομές Ανοικτής Πρόσβασης

Για την υλοποίηση των αποθετηρίων επιλέχθηκε η **πλατφόρμα ανοικτού λογισμικού DSpace**, που αναπτύχθηκε από το MIT και υποστηρίζει περισσότερα από 300 αποθετήρια παγκοσμίως. Το ΕΚΤ ανέπτυξε σημαντικές επεκτάσεις του DSpace σε θέματα που αφορούν τη βελτίωση των λειτουργιών αναζήτησης και ευρετηρίασης για την ελληνική γλώσσα, τη διασύνδεση των τεκμηρίων, την προσαρμοστική παρουσίαση τεκμηρίων, τον αυτόματο ποιοτικό έλεγχο και την επεξεργασία των δεδομένων. Με τον τρόπο αυτό εξασφαλίζεται η αναζήτηση, πλοήγηση, ανάκτηση και μακροχρόνια διατήρηση των τεκμηρίων, καθώς και η διαλειτουργικότητα με διεθνή αποθετήρια και μηχανές αναζήτησης.

Για την έκδοση των επιστημονικών περιοδικών ανοικτής πρόσβασης χρησιμοποιήθηκε η **πλατφόρμα ανοικτού κώδικα Open Journal Systems (OJS)**, με κατάλληλη παραμετροποίηση και επέκταση, ώστε να υποστηρίζονται οι εξειδικευμένες ανάγκες κάθε περιοδικού σε ζητήματα που αφορούν τις διαδικασίες έκδοσης, τις πολιτικές διάθεσης του υλικού, τους τύπους δημοσιευμάτων, τον εμπλουτισμό των σχημάτων μεταδεδομένων και τη θεματική κατηγοριοποίηση. Η επιλογή αυτή εξασφαλίζει ένα σταθερό περιβάλλον για επιστημονικές εκδόσεις με βάση τις διεθνείς πρακτικές.

Επίσης, στο πλαίσιο του έργου αναπτύσσεται εφαρμογή για την ταχύτατη πειραματική επεξεργασία μικροουστοιχιών DNA με χρήση τεχνολογιών πλέγματος (Grid) υψηλής υπολογιστικής ισχύος (www.grissom.gr). Υλοποιείται σε συνεργασία με το Ινστιτούτο Βιολογικών Ερευνών & Βιοτεχνολογίας/ΕΙΕ και αποσκοπεί στην αξιοποίηση ετερογενών και διεσπαρμένων γεωγραφικά βάσεων ιατρικών και βιολογικών δεδομένων. Τα αποτελέσματα του έργου θα αξιοποιηθούν από οργανισμούς υγείας και βιομηχανίες με στόχο τη βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών υγείας.

Αποθετήρια & Επιστημονικά Περιοδικά

Στο πλαίσιο του εκδοτικού μηχανισμού που αναπτύσσει το ΕΚΤ για επιστημονικές ηλεκτρονικές εκδόσεις εντάσσονται τα Αποθετήρια και τα Επιστημονικά Περιοδικά:

Αποθετήρια

Ήλιος - Αποθετήριο Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών

Επιστημονικό και ερευνητικό υλικό του ΕΙΕ (άρθρα, βιβλία, αρχεία ήχου και εικόνες, κ.ά.) σε ψηφιακή μορφή.

- Πλοήγηση στις συλλογές και εξειδικευμένες αναζητήσεις
- Πρόσβαση σε πλήρη κείμενα επιστημονικού περιεχομένου
- Δικτύωση με διεθνή αποθετήρια.

helios-eie.ekt.gr

Πανδέκτης - Θεματικό Αποθετήριο Ανθρωπιστικών Επιστημών

Επιστημονικό και ερευνητικό υλικό στους τομείς των Ανθρωπιστικών Επιστημών, της Ιστορίας και του Πολιτισμού

pandektis.ekt.gr

Ασκληπιός - Θεματικό Αποθετήριο Επιστημών Υγείας

Επιστημονικό και ερευνητικό υλικό στις Επιστήμες Υγείας, τη Βιολογία & τη Βιοτεχνολογία

asclepius.ekt.gr

Εθνικό Αρχείο Διδακτορικών Διατριβών

Η ψηφιακή συλλογή του Εθνικού Αρχείου Διδακτορικών Διατριβών που διατηρεί θεσμικά το ΕΚΤ.

phdtheses.ekt.gr

Επιστημονικά Περιοδικά

Βυζαντινά Σύμμεικτα

Πρωτότυπες εργασίες και βιβλιοκρισίες με αντικείμενο τις Βυζαντινές Σπουδές. Την επιστημονική ευθύνη έχει το Ινστιτούτο Βυζαντινών Ερευνών/ΕΙΕ.

www.byzsym.org

Τεκμήρια

Επιστημονική περιοδική έκδοση με αντικείμενο την έρευνα για την κλασική αρχαιότητα. Την επιστημονική ευθύνη έχει το Ινστιτούτο Ελληνικής και Ρωμαϊκής Αρχαιότητας/ΕΙΕ.

www.tekmeria.org

The Historical Review/La Revue Historique

Περιοδική έκδοση με άρθρα και βιβλιοκρισίες στον τομέα των Νεοελληνικών Σπουδών. Την επιστημονική ευθύνη έχει το Ινστιτούτο Νεοελληνικών Ερευνών/ΕΙΕ.

www.historicalreview.org

Biobanking

Αντικείμενο του περιοδικού είναι η κλινική έρευνα και τα ευρήματά της για νέες εφαρμογές και ανακαλύψεις. Την επιστημονική ευθύνη έχουν έγκριτοι επιστήμονες του κλάδου.

www.biobankingjournal.org

Τετράδια Εργασίας ΙΝΕ/ΕΙΕ

Επιστημονική περιοδική έκδοση, με τα ερευνητικά αποτελέσματα του Ινστιτούτου Νεοελληνικών Ερευνών/ΕΙΕ.

www.ine-notebooks.org

Ενημερωτικό Δελτίο ΙΝΕ/ΕΙΕ

Περιοδική έκδοση ενημέρωσης και επικοινωνίας του Ινστιτούτου Νεοελληνικών Ερευνών/ΕΙΕ.

www.ine-newsletter.org

Διεθνείς πρωτοβουλίες

Το ΕΚΤ βρέθηκε, από πολύ νωρίς, στην πρώτη γραμμή για τη σύγκλιση της χώρας στην οργάνωση και ελεύθερη διάθεση επιστημονικών δημοσιευμάτων: ήταν ο πρώτος ελληνικός οργανισμός που ήδη, από το 2003, υπέγραψε τη "Διακήρυξη του Βερολίνου για την Ανοικτή Πρόσβαση στη Γνώση των Θετικών και Ανθρωπιστικών Επιστημών" και, έκτοτε, υποστηρίζει όλες τις πρωτοβουλίες της "Κίνησης για την Ανοικτή Πρόσβαση" (Open Access Movement).

Διακήρυξη της Πρωτοβουλίας Ανοικτής Πρόσβασης της Βουδαπέστης (Φεβρουάριος 2002): Διατυπώνεται για πρώτη φορά ο όρος "open access", με στόχο τον συντονισμό μεμονωμένων πρωτοβουλιών ώστε να καταστούν τα ερευνητικά άρθρα όλων των επιστημονικών τομέων ελεύθερα διαθέσιμα στο Διαδίκτυο.

Διακήρυξη της Βηθεσδά για την Εκδοτική Δραστηριότητα Ανοικτής Πρόσβασης (Απρίλιος 2003): Στόχος είναι η ευαισθητοποίηση της βιοϊατρικής ερευνητικής κοινότητας και η διαμόρφωση πρότυπων αρχών και κανόνων για την ανοικτή πρόσβαση.

Διακήρυξη του Βερολίνου για την Ανοικτή Πρόσβαση στη Γνώση των Θετικών και Ανθρωπιστικών Επιστημών (Οκτώβριος 2003): Η Διακήρυξη καλεί τους ερευνητές να καταστήσουν το επιστημονικό τους υλικό (άρθρα που έχουν υποστεί αξιολόγηση από κριτές και ερευνητικά αποτελέσματα) ελεύθερα διαθέσιμο σε όλους. Οι χρήστες μπορούν να χρησιμοποιούν το υλικό με την προϋπόθεση να αναφέρουν τον δημιουργό του.

Χρήσιμες Διευθύνσεις

Ο ελληνικός δικτυακός τόπος για την Ανοικτή Πρόσβαση	www.openaccess.gr
Directory of Open Access Repositories	www.openaccess.org
Directory of Open Access Journals	www.doaj.org
Registry of Open Access Repositories	roar.eprints.org
Open Access Directory	oad.simmons.edu/oadwiki
Scholarly Publishing and Academic Resources Coalition	www.arl.org/sparc
Open access pilot in FP7	ec.europa.eu/research/science-society/open_access
Μηχανή αναζήτησης ελληνικών ψηφιακών βιβλιοθηκών	www.openarchives.gr

ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ
ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ

NATIONAL
DOCUMENTATION
CENTRE

Βασ. Κωνσταντίνου 48, 116 35 Αθήνα
Τηλ.: 210 72 73 900, Fax: 210 72 46 824
e-mail: ekt@ekt.gr • www.ekt.gr

Οι υποδομές ανοικτής πρόσβασης υλοποιούνται στο πλαίσιο του έργου "Εθνικό Πληροφοριακό Σύστημα Έρευνας και Τεχνολογίας (ΕΠΣΕ+Τ) - Γ' ΦΑΣΗ, Αποθετήρια και Επιστημονικά Ηλεκτρονικά Περιοδικά Ανοικτής Πρόσβασης". Το έργο υλοποιείται από το Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης, εντάσσεται στην "Ψηφιακή Ελλάδα" (www.psifiakiellada.gr) και συγχρηματοδοτείται κατά 80% από την Ευρωπαϊκή Ένωση - Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και κατά 20% από το Ελληνικό Δημόσιο (Επιχειρησιακό Πρόγραμμα "Κοινωνία της Πληροφορίας", Γ' ΚΠΣ 2000-2006).